

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus ovat demokraattisen ja toimivan kansalaisyhteiskunnan keskeisiä arvoja. Niinpä näiden arvojen vaaliminen on otettu huomioon lainsäädännössä. Oulun kaupunki on täyttänyt lain asettaman vaatimuksen laadituttamalla toiminnallisen yhdenvertaisuus – ja tasa-arvosuunnitelman 2022–2026.

Vammaisneuvosto katsoo, että tasa-arvo ja yhdenvertaisuus toteutuisivat kattavammin, mikäli suunnitelma ei segmentoisi erityisryhmiä. Lähtökohtana voisi olla kaikki ihmiset huomioon ottava yhteisö.

Suunnitelman tekstiosa on sisällöltään monipuolinen: muun muassa eri ikäiset, eri sukupuolet, eri etniset taustat ja sairausryhmät tulevat mainituksi. Käytetyt ilmaisut ovat kuitenkin niin yleisiä, että suunnitelma tuntuu kaukaiselta, arjesta irralliselta. Teksti kuvaa yltiöpositiivisesti, miten kaupunki kehittyy tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden mallikaupungiksi.

Vammaisneuvosto antaa kiitosta luvun 9 käytännöllisyydelle ja arkisuudelle. Oppaisiin tulisi kuitenkin lisätä jokin vammaisiin, vammaisuuteen, esteettömyyteen ja/tai saavutettavuuteen liittyvä teos.

Tekstiosan lopussa olevasta sanastosta (luku 10) voi olla hyötyä asiaan entuudestaan perehtymättömälle lukijalle, joskin monet sen määritelmät ovat pinnallisia ja puutteellisia.

Tällaisia ovat esim. saavutettavuuden ja esteettömyyden käsitteet. Vammaisuuden käsite puuttuu sanastosta kokonaan, määritelmäesimerkki alla:

"Vammaisiin henkilöihin kuuluvat ne, joilla on sellainen pitkäaikainen ruumiillinen, henkinen, älyllinen tai aisteihin liittyvä vamma, joka vuorovaikutuksessa erilaisten esteiden kanssa voi estää heidän täysimääräisen ja tehokkaan osallistumisensa yhteiskuntaan yhdenvertaisesti muiden kanssa."

(<https://thl.fi/fi/web/vammaispalvelujen-kasikirja/vammaisuus-yhteiskunnassa/vammaisuus>)

Vammaisneuvosto pitää toimialakohtaisia taulukoita ennen kaikkea hallintokeskeisinä ja raskaslukuisina. Työkaluna vammaisneuvosto arvioi sen mahdollisuudet kuitenkin hyväksi. Puutteistaan huolimatta taulukko on hyödyllinen työkalu, jota toimialojen edustajien tulisi muistaa soveltaa työssään. Huolimatta käytännönläheisistä pohdintaohjeista eri asiakasryhmien kohtaamiseen liittyen taulukko ei tarjoa selkeitä vastauksia. Vammaisneuvosto pidättäytyy arviosta ja jää odottamaan seurannan vaihetta, joka kertonee enemmän suunnitelman toteutumisesta ja siten myös itse suunnitelman toimivuudesta.

Vammaisneuvosto suosittaisi suunnitelman yhteyteen tiivistelmää oululaisille tärkeimmillä kielillä sekä selkokielellä.

Oulussa 9.5.2022

Oulun kaupungin vammaisneuvosto